

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 301/2018-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. decembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojmirá Mamojku o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Tomáš Petko s. r. o., Drotárska cesta 7, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Tomáš Petko, PhD., pre namietané porušenie jeho základného práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 61 P 71/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva [REDACTED] na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 61 P 71/2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 61 P 71/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostúčinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 374,80 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiat centov) na účet Advokátskej kancelárie Tomáš Petko s. r. o., Drotárska cesta 7, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 301/2018 zo 7. augusta 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 61 P 71/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Ústavný súd sťažnosť vo zvyšnej časti (konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 28 P 194/2013) odmietol pre nedostatok právomoci na jej prejednanie.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že 13. novembra 2013 sťažovateľ podal na okresnom súde návrh na rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností maloletých detí na čas po rozvode.

3. Sťažovateľ okrem podrobného opisu doterajšieho priebehu napadnutého konania a argumentácie, ktorou poukázal na prietahy v konaní, ktoré podľa jeho názoru postupom

v napadnutom konaní spôsobil okresný súd, uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené, a preto navrhuje, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené základné práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zároveň tiež požadoval prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 25 000 € a úhradu trov konania.

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 102/2018 doručeným ústavnému súdu 13. septembra 2018, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„V konaní vedenom pod sp. zn. 61P/71/2013 bola na základe podanej sťažnosti konštatovaná nečinnosť tunajšieho súdu v období od 24.11.2015 do 11.08.2016, od 22.09.2014 do 11.08.2015 a v období od 05.08.2016 do 05.09.2017. Spis bol pridelený po tomto období novému zákonnému sudcovi. Je však nutné skonštatovať, že prietahy v danej veci boli spôsobené predovšetkým konaním (nekonaním) matky maloletého dieťaťa, ktorá bránila vypočutiu maloletého dieťaťa, kedy súd navrhoval rôzne prijateľné spôsoby vypočutia maloletej, nakoľko to považoval vo veci za nevyhnutné a bolo potrebné využívať poriadkové opatrenia voči matke. Následne boli zo strany súdu úkony vykonávané s primeranými časovými odstupmi.

Vo veci vedenej pod sp. zn. 28P/194/2013 bol zo strany predsedu súdu taktiež prešetrovaný stav konania na základe podanej sťažnosti, avšak v uvedenom konaní neboli zistené prietahy z dôvodu nečinnosti súdu.

V oboch uvedených konaniach je nutné poukázať na jednoznačne obštrukčné správanie sa matky dieťaťa s úmyslom znemožniť znalecké dokazovanie a výsluch maloletého dieťaťa, čím následne dochádzalo k predlžovaniu konania. Jednotlivé úkony sú zrejmé z oboch spisov tunajšieho súdu a pravdepodobne je nutné nahliadnutie do uvedených spisov.

Vo veci sp. zn. 61P/71/2013 bol dňa 01.06.2018 vyhlásený rozsudok a taktiež v konaní vedenom pod zn. 28P/194/2013 bolo dňa 10.05.2018 meritórne rozhodnuté. V oboch konaniach boli proti rozhodnutiam tunajšieho súdu podané opravné prostriedky.“

5. Sťažovateľ k vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti zaujal nasledujúce stanovisko:

„K stanovisku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 3. 9. 2018 považujeme za potrebné uviesť, že sťažovateľ sa stotožňuje s názorom Okresného súdu Bratislava II, týkajúcim sa obštrukčného správania matky v konaní, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom. Sťažovateľ sa však domnieva, že právny poriadok súdu umožňuje vykonať také procesné opatrenia a úkony voči účastníkom konania, aby k zbytočným prieťahom nedochádzalo. Tieto Okresný súd Bratislava II nevyužil, resp. ich využil po neprimerane dlhej dobe, čím spôsobil zbytočné prieťahy v konaní. Tým porušil základné právo sťažovateľa garantované ČI. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľa garantované ČI. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj tento prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania:

- 13. november 2013 – okresnému súdu bol doručený návrh na rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností maloletých detí na čas po rozvode (sťažovateľ je v procesnom postavení navrhovateľa), ku ktorému bolo okresnému súdu 20. decembra 2013 doručené vyjadrenie odporkyne so 16 prílohami;

- 10. január 2014 – okresný súd uznesením ustanovil maloletej [REDAKOVANÉ] kolízneho opatrovníka;

- 23. január 2014 – sťažovateľ v podaní okresnému súdu predložil dôkazy, okrem iného aj fotokópiu ním podaného návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 22. januára

2014, ktoré bolo pojednávané pod sp. zn. 28 P 194/2013. Súčasťou predložených dôkazov bol aj originál znaleckého posudku klinického psychológa vypracovaného na sťažovateľa v konaní vedenom pod sp. zn. 28 P 194/2013;

- 24. január 2014 – do napadnutého konania vstúpil okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II (ďalej len „okresný prokurátor“);

- 27. január 2014 – uskutočnilo sa pojednávanie a bolo odročené na 17. február 2014;

- 11. február 2014 – okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľa v súvislosti s konaním vedeným pod sp. zn. 28 P 194/2013 spolu s fotokópiou uznesenia Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zo 17. decembra 2013, ktorým krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu zo 7. novembra 2013 tak, že sťažovateľovi až do rozhodnutia o veci samej sa „zakazuje styk s maloletou [REDACTED]“. Z fotokópie uznesenia krajského súdu z 23. apríla 2014 vyplýva, že krajský súd zamietol návrh sťažovateľa na zrušenie predloženého opatrenia;

- 17. február 2014 – na okresnom súde sa uskutočnilo pojednávanie a bolo odročené na neurčito na účel ďalšieho dokazovania,

- 26. február 2014 – okresný súd uznesením zamietol návrh odporkyne na prerušenie konania;

- 10. marec 2014 – prípisom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II bol do súdneho spisu predložený originál znaleckého posudku z 15. januára 2014 na sťažovateľa, vypracovaný znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie;

- 11. marec 2014 – uskutočnilo sa pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. apríl 2014;

- 2. júl 2014 – do súdneho spisu bola založená fotokópia uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie sťažovateľa, ktoré prebiehalo v súvislosti s trestným oznámením podaným odporkyňou; proti predmetnému uzneseniu bola podaná sťažnosť;

- 17. júl 2014 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 3. september 2014, ktoré sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito s tým, že súd nariadi znalecké dokazovanie;

- 22. september 2014 – okresný súd uznesením ustanovil súdneho znalca z odvetvia klinickej psychológie, aby v lehote 60 dní vypracoval a predložil znalecký posudok;

- 24. október 2014 – okresnému súdu boli doručené námietky odporkyne proti uzneseniu o ustanovení súdneho znalca;

- 1. apríl 2015 – okresnému súdu bolo doručené podanie sťažovateľa, ktorým navrhuje, aby odporkyne (matke mal. dieťaťa) bola uložená poriadková pokuta za opakované nedostavenie sa k znalcovi, ktorý má vypracovať znalecký posudok;

- 2. jún 2015 – okresný súd odporkyne uložil poriadkovú pokutu v sume 200 €, proti uzneseniu však odporkyňa podala odvolanie 30. júna 2015 a súdny spis bol krajskému súdu predložený 23. júla 2015;

- 20. november 2015 – krajský súd uznesením uznesenie okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty 200 € potvrdil (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. decembra 2015);

- 15. január 2016 – okresnému súdu bol doručený návrh odporkyne na zrušenie znaleckého dokazovania;

- 4. apríl 2016 – okresný súd uznesením nepripustil zastúpenie odporkyne v napadnutom konaní občianskym združením [REDAKOVANÉ];

4. máj 2016 – okresný súd uznesením rozhodol, že súdny znalec nie je vylúčený z vypracovania znaleckého posudku;

- 13. júl 2016 – krajskému súdu okresný súd predložil súdny spis na rozhodnutie;

- 5. august 2016 – krajský súd uzneseniami potvrdil prvostupňové rozhodnutia okresného súdu (nepripustenie zastupovania odporkyne občianskym združením [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] potvrdenie povinnosti odporkyne zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti proti ustanovenému znalcovi);

- 2. september 2016 – ustanovený súdny znalec oznamuje okresnému súdu, že stanovil termín na vyšetrenie maloletej na 29. september 2016;

- 29. september 2016 – odporkyňa okresnému súdu oznámila dôvody, pre ktoré sa nemôže s maloletou dostaviť na vyšetrenie k súdnemu znalcovi;

- 3. február 2017 – okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie odporkyne k návrhu sťažovateľa na zverenie maloletej do jeho náhradnej starostlivosti;

- 20. marec 2017 – odporkyňa okresnému súdu opätovne oznámila dôvody, pre ktoré sa nemôže s maloletou dostaviť na vyšetrenie k súdnemu znalcovi ani v ďalšom termíne nariadenom na 9. marec 2017;

- 26. máj 2017 – okresný prokurátor prípisom okresný súd vyzval, aby pre „*nespoluprácu matky pri znaleckom dokazovaní*“ nariadil termín pojednávania v čo najkratšom termíne;

- 5. september 2017 – okresný súd uznesením uložil odporkyni (matke) maloletej pokutu v sume 2 000 € z dôvodu nerešpektovania povinnosti dostaviť sa na vyšetrenie k znalcovi aj s maloletým dieťaťom. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 25. septembra 2017;

- 6. september 2017 – okresný súd nariadil výsluch dieťaťa vo vestibule súdu;

- 3. október 2017 – okresná prokurátorka prípisom z 2. októbra 2017 opätovne vyzvala okresný súd, aby v čo najkratšom čase nariadil pojednávanie vo veci;

- 22. január 2018 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 7. február 2018, ktoré sa uskutočnilo a bolo odročené na 21. marec 2018;

- 16. marec 2018 – okresnému súdu bolo doručené záverečné vyjadrenie odporkyne ku skutkovej a právnej stránke veci;

- 21. marec 2018 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok s tým, že súd manželstvo účastníkov rozviedol a maloletú [REDAKOVANÉ] zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matke;

- 1. jún 2018 – písomné vyhotovenie rozsudku bolo účastníkom konania odoslané.

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že proti rozsudku okresného súdu z 21. marca 2018 bolo doručené 25. júna 2018 odvolanie sťažovateľa.

III.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne

prerokovala bez zbytočných priet'ahov. Zároveň sa domáha aj vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 9 ods. 2 ústavy.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

13. Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého

sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

14. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expresis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

15. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo z § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

17. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o rozvode manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom tvorí bežnú súčasť agendy všeobecných súdov a v zásade ho nemožno hodnotiť po stránke právnej ako zložitú, čo sa vzťahuje aj na napadnuté konanie. Ústavný súd v súvislosti s nutnosťou nariadeného znaleckého dokazovania pripúšťa určitý stupeň skutkovej zložitosti, ktorou však nie je možné ospravedlniť aktuálny stav konania.

18. Správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by v súvislosti s priet'ahmi bolo potrebné pripísať na t'archu sťažovateľa. Napokon nepoukazoval na to ani okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti.

19. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

20. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že vzhľadom na citlivosť konaní vo veciach starostlivosti o maloletých v súvislosti s rozvodom manželstva je potrebné, aby všeobecné súdy pristupovali k zabezpečeniu plynulosti priebehu, efektívnosti a najmä rýchlosti týchto konaní s mimoriadnou zodpovednosťou. Uvedené sa týka aj predmetnej veci.

21. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu a sťažnosti zistil, že v priebehu napadnutého konania bol okresný súd úplne nečinný v obdobiach od 22. septembra 2014 do 2. júna 2015 a v období od 5. augusta 2016 do 5. septembra 2017. Nečinnosť priznal aj predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti.

22. Vzhľadom na náročnosť nastavených kritérií na posudzovanie konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností ústavný súd okrem uvedenej nečinnosti vyhodnotil aj postup okresného súdu v napadnutom konaní ako nie dostatočne efektívny. Ústavný súd

postup okresného súdu vo vzťahu k matke maloletého dieťaťa vyhodnotil ako nedostatočne razantný v súvislosti s nespoluprácou matky pri znaleckom dokazovaní. V súvislosti s postupom okresného súdu v danej veci poukazuje aj na to, že okresný prokurátor písomne 2x vyzval okresný súd, aby vo veci začal neodkladne konať.

23. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

24. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

25. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj napriek tomu, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom z 21. marca 2018, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 61 P 71/2013 konal bez zbytočných prietáhov, pretože nie je vylúčené, že označená vec na základe odvolania podaného 25. júla 2018 bude vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

26. Sťažovateľ v sťažnosti ďalej žiada aj vyslovenie porušenia svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, ktoré odôvodnil tým, že *«Sudca okresného súdu sa v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu (ďalej aj „ÚPP“) na čas po rozvode (spis. zn. 61 P/71/2013) nemôže spoliehať na vykonanie dokazovania a rozhodnutie o ÚPP v inom konaní totožného súdu (spis. zn. 28P/194/2013), aby následne tieto zohľadnil vo svojom*

rozhodnutí. Je preto zřejmé, že soud mal v konaní o rozvod a ÚPP na čas po rozvode (spis. zn. 61 P/71/2013) vykonávat obdobné dokazovanie, ako v konaní o ÚPP na čas do rozvodu (spis. zn. 28P/194/2013) tak, aby spravodlivo a v čo najkratšom čase rozhodol a nahradil tak povahou dočasné rozhodnutie o zákaze styku sťažovateľa s maloletou. Vzhľadom k tomu, že tak súd neurobil, vážne tým zasiahol do práva sťažovateľa na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Akýkoľvek rodičovský vzťah sťažovateľa s jeho dcérou je po štvorročnom odlúčení vážne poškodený, najmä z ohľadom na nízky vek maloletej.».

27. Ústava pojem „súkromný a rodinný život“ bližšie nedefinuje. Pretože základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98), ústavný súd pri vymedzení obsahu uvedených pojmov prihliada aj na príslušnú judikatúru týkajúcu sa predovšetkým čl. 8 dohovoru. Ochrana súkromného života musí teda do istej miery zahŕňať právo jednotlivca nadväzovať a rozvíjať vzťahy so svojimi blízkymi a vonkajším svetom (rozsudok Niemietz zo 16. decembra 1992, § 29).

28. Nedostatočná rýchlosť postupu štátnych orgánov v konaní o úprave práv a povinností k deťom, najmä však čo sa týka otázky zverenia do starostlivosti a úpravy styku rodičov k deťom, môže okrem vyslovenia porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vyústiť aj do porušenia práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života (Bergmann proti Českej republike z 27. 10. 2011, § 62, Koudelka proti Českej republike z 20. júla 2006, § 68, Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004, § 107 a pod.)

29. Pod „neoprávneným zasahovaním“ treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie ustanoveného cieľa (I. ÚS 13/2000).

30. Nesplnenie pozitívneho záväzku štátu a jeho orgánov, ako aj všeobecných súdov zabezpečiť – poskytnúť účinnú ochranu práv a slobôd jednotlivcov v primeranej lehote,

možno považovať za neoprávnený zásah do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy vtedy, ak je nepochybné, že v dôsledku nedostatku existencie meritórneho rozhodnutia, ktorým by boli upravené práva a povinnosti rodiča k maloletému, sa zhoršuje postavenie dotknutého rodiča v tom zmysle, že rozvíjanie, resp. obnova vzťahu dotknutého rodiča so svojím dieťaťom je v súvislosti s uplynulým časom podstatne sťažená.

31. Ústavný súd, vychádzajúc z vysloveného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho intenzity, dospel k názoru, že dĺžka trvania právnej neistoty sťažovateľa v okolnostiach prípadu v spojitosti s obmedzenou možnosťou styku otca s maloletým dieťaťom zasiahla do práva sťažovateľa na rodinný život v takej miere, ktorá odôvodňuje vyslovenie porušenia tohto jeho základného práva už aj s ohľadom na skutočnosť, že následky takéhoto zásahu sú nezvratné a ťažko reparaovateľné, preto ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

IV.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

33. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

34. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadost'účinenie v sume 25 000 €, ktoré odôvodnil intenzitou zásahov do jeho práv, ako aj dĺžkou ich trvania.

35. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 5 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

37. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom Advokátskou kanceláriou Tomáš Petko s. r. o., Drotárska cesta 7, Bratislava. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

38. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola vo výške 884 €.

39. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 predstavuje spolu s režijným paušálom ($2 \times 8,84$ €) sumu 312,34 €. Právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], a tak uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty

v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 374,80 €.

40. Priznanú úhradu trov konania sú okresný súd a krajský súd spoločne a nerozdielne povinné zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2018